

**Yttrande över lagrådsremiss, Uppehållstillstånd för studier på gymnasialnivå
(Ju2016/08546/L7)**

Göteborgs Stad är positiv till de grundläggande intentionerna i remitterad lagrådsremiss. Att den berörda elevgruppen ges stabilare och mer långsiktiga förutsättningar för studier på gymnasial nivå är positivt såväl ur ett individ- som ur ett samhällsperspektiv.

Det finns dock ett antal områden i lagförslaget som Göteborgs Stad inte anser har belysts i tillräcklig omfattning. Förslagets komplexitet gör också att det bitvis är svårt att ta ställning till dess innehåll. Göteborgs Stad *avstyrker* därav lagrådsremissen i sin helhet.

Nedan följer kommentarer kring de olika delarna i lagrådsremissen.

Göteborgs Stad *anser inte* att lagrådsremissen i tillräcklig omfattning beaktar förslagets effekter för de ungdomar som har en bristfällig skolunderbyggnad med sig från sitt hemland. Remissen belyser inte heller effekterna för de ungdomar som har goda förutsättningar för vidare studier och som exempelvis har slutfört sina studier på ett högskoleförberedande gymnasieprogram eller är i slutfasen av sådana studier.

Den föreslagna lagstiftningen omfattar ungdomar som fyllt 17 år men inte 25 år och som studerar i gymnasieskolan eller motsvarande. Göteborgs Stad vill i detta sammanhang påpeka att en allt större andel av de nyanlända eleverna väljer att förlänga sin skolgång i grundskolan, d.v.s. ett tionde skolår. Göteborgs Stad kan i föreliggande lagrådsremiss inte se några föreslagna regleringar för elever som har valt att förlänga sina studier i grundskolan.

Göteborgs Stad är *positiv* till lagstiftarens intention om att elevgruppen ska stimuleras till studier på nationellt gymnasieprogram. Göteborgs Stad *anser* dock att föreslagen reglering om att tillfälligt uppehållstillstånd för studier på introduktionsprogram bara kan beviljas en gång, kan medföra att lagstiftarens grundläggande intentioner inte uppnås.

I lagrådsremissen anges att 25 procent av eleverna efter två år på språkintröduktion går vidare till ett nationellt program. I Göteborg var övergången till ett nationellt program från Språkintröduktion på dessa nivåer för något år sedan. Under de två senaste åren har dock motsvarande andel uppgått till ca 15 procent. Många nyanlända elever behöver alltså längre tid på sig för att bli behöriga och tillräckligt förberedda för studier på ett nationellt program.

Göteborgs Stad noterar vidare att en allt större andel av eleverna vid gymnasieskolan kommer vara äldre än 20 år. Under vissa förutsättningar har man fortfarande rätt att studera vid gymnasieskolan men det finns kringliggande regelverk som inte fullt ut är

anpassat till dessa elever. Det gäller exempelvis rätt studiestöd och elevresor. Detta är områden som inte belysts i föreliggande lagrådsremiss.

Det är också otydligt vilka i åldern 23-25 år som ska läsa på gymnasienivå, vanligtvis återfinns motsvarande elevgrupp på komvux. Gymnasiala studier vid komvux är lånefinansierade via CSN. Hur studielån för dessa studier ska hanteras om man inte får fortsatt uppehållstillstånd berörs inte i föreliggande lagrådsremiss.

Göteborgs Stad *anser* att tidsgränsen på sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen för det tillfälliga uppehållstillståndet för att etablera sig på arbetsmarknaden är allt för snäv. Effekten av denna reglering innebär att elevgruppens val av gymnasieprogram, inriktning och yrkesutgång blir starkt begränsad till de branscher där det råder stor arbetskraftsbrist. Efter att ha beviljats uppehållstillstånd under relativt lång tid för att genomgå utbildning och på detta vis integreras i det svenska samhället bör det också finnas en rimlig möjlighet för personerna att etablera sig på arbetsmarknaden.

Göteborgs Stad *anser* vidare att skolhuvudmännens roll och ansvar för att styrka att studier bedrivs, inte belysts i tillräcklig omfattning. Den föreslagna regleringen innebär en ökad arbetsbelastning för skolhuvudmännen. Den innebär också att skolornas dokumentation kommer ligga till grund för myndighetsbeslut som har långtgående konsekvenser för den berörda eleven. Gymnasieskolornas arbete kring elevdokumentation kan således till del sägas tänga Migrationsverkets uppdrag och roll.

Göteborgs Stad *anser* vidare att det behöver tydliggöras hur det kommunala boendeansvaret för ensamkommande barn och unga förhåller sig till de olika uppehållstillstånden i lagen. När barnen fyller, eller skrivs upp i ålder till 18 år och inte längre har rätt att bo kvar i familjehem eller HVB-hem med ersättning från staten, utan flyttar till Migrationsverkets anläggningsboenden i avvaktan på kommunplacering innebär detta ofta att de inte kan gå kvar i skolan på den ort där de tidigare bott. Ett regelverk som kan medföra stora omflyttningar innebär svårigheter för kommunerna och framförallt för berörda individer, som får sin skolgång avbruten och därmed kraftigt försämrar sina fortsatta chanser att få uppehållstillstånd.

Lagrådsremissen tycks stå i kontrast till det nya föreslagna regelverket för etablering (Ds 2016:35), där det föreslås att nyanlända i åldern 18-19 år ska undantas. Göteborgs Stad vill i detta sammanhang hänvisa till det remissyttrande som staden upprättat avseende ”Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet (Ds 2016:35)”. I detta yttrade förordar Göteborgs Stad att åldersgruppen 18-20 år ska omfattas av etableringsinsatser.

Göteborgs Stad *anser* vidare att de ekonomiska konsekvenserna för kommunsektorn inte är tillräckligt väl belysta. Det är staten som ska bekosta flyktingmottagandet, inte kommunerna. I remissen beskrivs de ekonomiska förutsättningarna för kommunsektorn som helhet. I praktiken kan det mycket väl vara så att en kommun ansvarar för utbildningen av den nyanlände men att personen sedan flyttar till en annan kommun för att skaffa arbete och försörjning.

De som studerar på gymnasiet kommer inte att kunna delta i sin etableringsplan, vilket innebär att ingen etableringsersättning utgår, och då behöver de istället få försörjningsstöd. Detta innebär en kostnad för kommunen som staten bör ersätta.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Tjänstgörande ordföranden Ulf Kamne (MP) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som stadsledningskontoret föreslagit med ändring enligt yrkande från S, MP och V i skrivelse den 11 januari 2017, Bilaga A och B.

Lars Hansson (SD) yrkade bifall till yrkande från SD i enlighet med vad som framgår av Bilaga C.

Jonas Ransgård (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som stadsledningskontoret föreslagit med ändring enligt yrkande från M, L och KD i skrivelse den 9 januari 2017, Bilaga A och D.

Vid omröstning i beträffande stadsledningskontorets förslag till yttrande och Lars Hanssons yrkande röstade Mariya Voyvodova (S), Jonas Ransgård (M), Daniel Bernmar (V), Helene Odenjung (L), David Lega (KD), Kristina Tharing (M), Marina Johansson (S), Johan Nyhus (S), Maria Rydén (M), Martin Wannholt, tjänstgörande ersättaren Jonas Attenius (S) och tjänstgörande ordföranden Ulf Kamne (MP) för bifall till stadsledningskontorets förslag.

Lars Hansson (SD) röstade för bifall till eget yrkande.

Kommunstyrelsen biföll stadsledningskontorets förslag till yttrande med tolv röster mot en.

Kommunstyrelsen beslutade härefter utan omröstning att bifalla yrkandet från S, MP och V i skrivelse den 11 januari 2017.

Vid omröstning beträffande avslag respektive bifall på beslutssats 1 i yrkande från M, L och KD röstade Mariya Voyvodova (S), Daniel Bernmar (V), Marina Johansson (S), Johan Nyhus (S), tjänstgörande ersättaren Jonas Attenius (S) och tjänstgörande ordföranden Ulf Kamne (MP) för avslag.

Jonas Ransgård (M), Helene Odenjung (L), David Lega (KD), Kristina Tharing (M), Maria Rydén (M), Martin Wannholt och Lars Hansson (SD) röstade för bifall.

Kommunstyrelsen biföll beslutssats 1 i yrkande från M, L och KD med sju röster mot sex.

Vid omröstning beträffande avslag respektive bifall på beslutssats 2 i yrkande från M, L och KD röstade Mariya Voyvodova (S), Daniel Bernmar (V), Marina Johansson (S), Johan Nyhus (S), Lars Hansson (SD), tjänstgörande ersättaren Jonas Attenius (S) och tjänstgörande ordföranden Ulf Kamne (MP) för avslag.

Jonas Ransgård (M), Helene Odenjung (L), David Lega (KD), Kristina Tharing (M), Maria Rydén (M) och Martin Wannholt röstade för bifall.

Kommunstyrelsen avtog beslutssats 2 i yrkande från M, L och KD med sju röster mot sex.

Representanterna från M, L och KD antecknade texten i sitt yrkande, i skrivelse från den 9 januari 2017, som ett yttrande enligt Bilaga D.

Göteborg den 11 januari 2017

GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Ulf Kamne

Lina Isaksson

Till
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Förslag till yttrande över lagrådsremiss, Uppehållstillstånd för studier på gymnasialnivå (Ju2016/08546/L7)

Göteborgs Stad är positiv till de grundläggande intentionerna i remitterad lagrådsremiss. Att den berörda elevgruppen ges stabilare och mer långsiktiga förutsättningar för studier på gymnasial nivå är positivt såväl ur ett individ- som ur ett samhällsperspektiv.

Det finns dock ett antal områden i lagförslaget som Göteborgs Stad inte anser har belysts i tillräcklig omfattning. Förslagets komplexitet gör också att det bitvis är svårt att ta ställning till dess innehåll.

Göteborgs Stad *anser inte* att lagrådsremissen i tillräcklig omfattning beaktar förslagets effekter för de ungdomar som har en bristfällig skolunderbyggnad med sig från sitt hemland. Remissen belyser inte heller effekterna för de ungdomar som har goda förutsättningar för vidare studier och som exempelvis har slutfört sina studier på ett högskoleförberedande gymnasieprogram eller är i slutfasen av sådana studier.

Den föreslagna lagstiftningen omfattar ungdomar som fyllt 17 år men inte 25 år och som studerar i gymnasieskolan eller motsvarande. Göteborgs Stad vill i detta sammanhang påpeka att en allt större andel av de nyanlända eleverna väljer att förlänga sin skolgång i grundskolan, d.v.s. ett tionde skolår. Göteborgs Stad kan i föreliggande lagrådsremiss inte se några föreslagna regleringar för elever som har valt att förlänga sina studier i grundskolan.

Göteborgs Stad är *positiv* till lagstiftarens intention om att elevgruppen ska stimuleras till studier på nationellt gymnasieprogram. Göteborgs Stad *anser* dock att föreslagen reglering om att tillfälligt uppehållstillstånd för studier på introduktionsprogram bara kan beviljas en gång, kan medföra att lagstiftarens grundläggande intentioner inte uppnås.

I lagrådsremissen anges att 25 procent av eleverna efter två år på språkintrouktion går vidare till ett nationellt program. I Göteborg var övergången till ett nationellt program från Språkintrouktion på dessa nivåer för något år sedan. Under de två senaste åren har dock motsvarande andel uppgått till ca 15 procent. Många nyanlända elever behöver alltså längre tid på sig för att bli behöriga och tillräckligt förberedda för studier på ett nationellt program.

Göteborgs Stad noterar vidare att en allt större andel av eleverna vid gymnasieskolan kommer vara äldre än 20 år. Under vissa förutsättningar har man fortfarande rätt att studera vid gymnasieskolan men det finns kringliggande regelverk som inte fullt ut är anpassat till dessa elever. Det gäller exempelvis rätt studiestöd och elevresor. Detta är områden som inte belysts i föreliggande lagrådsremiss.

Det är också otydligt vilka i åldern 23-25 år som ska läsa på gymnasienivå, vanligtvis återfinns motsvarande elevgrupp på komvux. Gymnasiala studier vid komvux är

lånefinansierade via CSN. Hur studielån för dessa studier ska hanteras om man inte får fortsatt uppehållstillstånd berörs inte i föreliggande lagrådsremiss.

Göteborgs Stad *anser* att tidsgränsen på sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen för det tillfälliga uppehållstillståndet för att etablera sig på arbetsmarknaden är allt för snäv. Effekten av denna reglering innebär att elevgruppens val av gymnasieprogram, inriktning och yrkesutgång blir starkt begränsad till de branscher där det råder stor arbetskraftsbrist. Efter att ha beviljats uppehållstillstånd under relativt lång tid för att genomgå utbildning och på detta vis integreras i det svenska samhället bör det också finnas en rimlig möjlighet för personerna att etablera sig på arbetsmarknaden.

Göteborgs Stad *anser* vidare att skolhuvudmännens roll och ansvar för att styrka att studier bedrivs, inte belysts i tillräcklig omfattning. Den föreslagna regleringen innebär en ökad arbetsbelastning för skolhuvudmännen. Den innebär också att skolornas dokumentation kommer ligga till grund för myndighetsbeslut som har långtgående konsekvenser för den berörda eleven. Gymnasieskolornas arbete kring elevdokumentation kan således till del sägas tangera Migrationsverkets uppdrag och roll.

Göteborgs Stad *anser* vidare att det behöver tydliggöras hur det kommunala boendeansvaret för ensamkommande barn och unga förhåller sig till de olika uppehållstillstånden i lagen. När barnen fyller, eller skrivs upp i ålder till 18 år och inte längre har rätt att bo kvar i familjehem eller HVB-hem utan måste flytta till Migrationsverkets anläggningsboenden i avvaktan på kommunplacering innebär detta ofta att de inte kan gå kvar i skolan på den ort där de tidigare bott. Ett regelverk som kan medföra stora omflyttningar innebär svårigheter för kommunerna och framförallt för berörda individer, som får sin skolgång avbruten och därmed kraftigt försämrar sina fortsatta chanser att få uppehållstillstånd.

Lagrådsremissen tycks stå i kontrast till det nya föreslagna regelverket för etablering (Ds 2016:35), där det föreslås att nyanlända i åldern 18-19 år ska undantas. Göteborgs Stad vill i detta sammanhang hänvisa till det remissyttrande som staden upprättat avseende ”Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet (Ds 2016:35)”. I detta yttrade förordrar Göteborgs Stad att åldersgruppen 18-20 år ska omfattas av etableringsinsatser.

Göteborgs Stad *anser* vidare att de ekonomiska konsekvenserna för kommunsektorn inte är tillräckligt väl belysta. Det är staten som ska bekosta flyktingmottagandet, inte kommunerna. I remissen beskrivs de ekonomiska förutsättningarna för kommunsektorn som helhet. I praktiken kan det mycket väl vara så att en kommun ansvarar för utbildningen av den nyanlände men att personen sedan flyttar till en annan kommun för att skaffa arbete och försörjning.

De som studerar på gymnasiet kommer inte att kunna delta i sin etableringsplan, vilket innebär att ingen etableringsersättning utgår, och då behöver de istället få försörjningsstöd. Detta innebär en kostnad för kommunen som staten bör ersätta.

För Göteborgs Kommunstyrelse

Yrkande S, MP, V
Kommunstyrelsen
Ärende 4.3

Yrkande om Remiss från Justitiedepartementet – Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå (Ju2016/0854/L7)

Vi delar stadsledningskontorets bedömningar i tjänstutlåtandet om lagrådsremissen. Vi menar dock att det bör framhållas att kommunen har rätt att låta individen bo kvar i familjehem eller HVB-hem, men att rätten till ersättning från staten riskerar att inte finnas kvar. Vi föreslår därför följande ändring i remissyttrandet i stycket på sidan 6 i tjänsteutlåtandet:

”Göteborgs Stad anser vidare att det behöver tydliggöras hur det kommunala boendeansvaret för ensamkommande barn och unga förhåller sig till de olika uppehållstillstånden i lagen. När barnen fyller, eller skrivs upp i ålder till 18 år och inte längre har rätt att bo kvar i familjehem eller HVB-hem, **med ersättning från staten**, utan **måste flyttar** till Migrationsverkets anläggningsboenden i avvaktan på kommunplacering innebär detta ofta att de inte kan gå kvar i skolan på den ort där de tidigare bott.”

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att den markerade ändringen tillförs förslaget till remissyttrande

Yrkande (SD)
Kommunstyrelsen 2016-11-23
Remissyttrande 4.3

Remiss från Justitiedepartementet – Uppehållstillstånd för studier på gymnasialnivå (Jur2016/0854/L7)

Sverigedemokraterna delar en del av den kritiken som finns i remissvaret. Vi ställer oss dock inte bakom lagrådsremissens förslag om att förlänga uppehållstillstånd för nyanlända enkom för att man börjat studerar.

2016 fick 111 979 personer beslut i sitt asylärende. Det är det högsta antal asylbeslut Migrationsverket hittills fattat under ett år. Orsaken till kraftsamlingen är det stora antal asylsökande, 163 000, som kom under 2015. Under 2016 sökte totalt 28 939 personer asyl i Sverige.

Tisdagen den 21 juni 2016 fattade riksdagen beslut om att tillfälligt begränsa möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Den nya lagen, som trädde i kraft den 20 juli, innebär att den som är i behov av skydd får ett tillfälligt uppehållstillstånd. Den kommer även att innebära krav på försörjning och bostad för fler personer än tidigare. Ett tillfälligt uppehållstillstånd betyder att vederbörande skall återvända till sitt hemland. Den signalpolitik regeringen äntligen tycks skicka bör inte urholkas med fler undantag.

Förslaget omfattar även en del som idag icke ens beviljats uppehållstillstånd. Nyanlända som skall lämna landet men där man inte klargjort mottagandet i hemlandet kommer med detta förslag att få en svensk gymnasieutbildning bekostad. Enligt den nya anvisningslagen är kommunerna skyldiga att ta emot nyanlända, dock utan full täckning för kostnader som uppstår. Kostnader som Göteborgs kommunstyrelse inte ens är intresserade av att få ta del av.

Det är glädjande att höra hur Moderaterna i Göteborg nu pratar (dock aldrig agerar) om att de vill få till en flyktingpaus. Sverigedemokraterna har länge påtalat detta. På riktigt.

Kommunstyrelsen föreslås besluta:

Att avslå förslaget till remissyttrandet och ersätta det med ovanstående.

Yrkande angående Remiss från justitiedepartementet – Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå (Ju2016/0854/L7)

Stadsledningskontoret har gjort en bra genomgång av förslaget och de problem som kan uppkomma vid ett genomförande av förslagen. Vi instämmer i Stadsledningskontorets invändningar mot föreliggande förslag och vi förordar därmed att staden avstyrker förslaget på ny lagstiftning.

Regeringens förslag kommer att betyda större otydlighet och osäkerhet för vad som faktiskt gäller för den enskilde individen. Ett redan komplicerat asylsystem, framförallt med tanke på den tillfälliga asyllagstiftningen, blir än mer otydligt och oöverblickbart för individer och myndigheter. En rättssäker asylprocess bygger på tydliga besked kring huruvida asyl har beviljas eller ej.

Om förslaget går igenom kommer ett allt för stort moraliskt ansvar och stor press att läggas på skolor och socialtjänst och andra aktörer som befinner sig i närheten av de individer som fått uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier. Individens möjlighet att få stanna i Sverige handlar om huruvida det finns betyg att rapportera in eller om han eller hon fått jobb och egen försörjning inom sex månader efter avslutade studier. Om individen inte sköter sina studier eller deltar aktivt i utbildningen kan uppehållstillståndet återkallas. Det innebär att ett tungt ansvar kommer att läggas på rektorer och skolpersonal då de blir delaktiga i avgörandet om personens uppehållstillstånd ska återkallas eller ej.

Sveriges Skolledarförbund uttrycker detta bra i sitt remissvar där de skriver:

” Inledningsvis vill Sveriges Skolledarförbund ifrågasätta det rimliga i att knyta uppehållstillstånd till studieframgång på det sätt som förslagen i utkastet indikerar. Förbundet är allvarligt oroad för den roll som lärare och skolledare förväntas ta i processen gällande beviljande av uppehållstillstånd. Skolledare och lärare riskerar att hamna i mycket svåra etiska dilemman.

Det är, enligt Sveriges Skolledarförbunds uppfattning, varken rimligt eller lämpligt att det blir lärares och skolledares bedömningar av studieaktivitet och studieresultat som ska avgöra om en nyanländ ungdom ska beviljas förlängt uppehållstillstånd eller avvisas ur landet.”

På samma sätt kommer socialsekreterare att få en central roll i avgörandet av migrationsärendet när det gäller tiden efter avslutade studier då jobb och egen försörjning kan ge permanent uppehållstillstånd. Vi anser att skälen för huruvida en person ska få stanna i Sverige ska handla om man har asylskäl eller inte och att det måste vara Migrationsverket som ska ha det tydliga ansvaret att hantera och fatta beslut om detta.

Vi ställer oss positiva till att barn och ungdomar, som har fått beslut om utvisning, ska kunna läsa på gymnasiet under tiden man avvaktar verkställighet av beslutet. Det är viktigt att tiden från utvisningsbeslut till verkställighet blir meningsfull och bidrar till att personen får ett bra liv i sitt gamla hemland.

Kommunstyrelsens föreslås besluta

Att avstyrka förslaget i lagrådsremissen om Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå.

Att inarbeta ovanstående resonemang i Stadens yttrande till Justitiedepartementet.